

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kiscgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

A Magyar Párt a gazdákért.

A Magyar Párt okt. hó 14.-én tartotta meg ezévi nagygyűlését Székelyudvarhelyen. Ez a nap az erdélyi magyar gazdák napja is volt, mert a párt közgazdasági szakosztálya a megelőző napon tartott előkészítő gyűlésének napirendjére tűzött több olyan gazdaság-politikai kérdést is, amelyek részben tárgyalattak már az E. G. E.-ben és a kolozsvári gazdapokon is, részben pedig időszerű kívánságok és sürgős orvoslásra váró sérelmek.

A nagygyűlést megelőző napon a Magyar Párt közgazdasági és kulturális szakosztályában reggeltől estig tartó ülése tárgyalta Erdély magyarságának közgazdasági és kulturális téren szenvedett súlyos sérelmeit. Ezek a sérelmek már az elviselhetetlenségig nyomják Erdély magyarságának a vállait. Az erdélyi magyarság nem bírja tovább ezeket. Eddig fizetett, verette, megalázta magát. Testileg, lelkileg, szellemileg, anyagilag leverve, tönkre zuzva, belátta, hogy a kormány vagy nem mer, vagy nem akar, vagy nem tud segíteni bajainkon, ezért olyan fórumhoz határozta fordulni, amelytől reméli, hogy segíthet. Ez a fórum a Nép-szövetségi tanács.

Ott fogja elmondani az erdélyi magyarság mindazt a sok fájdalmat és veszteséget, amit szenvedett gazdasági és kulturális téren. Ott fogja feltárni ezekre menő és okmányokkal igazolható, létünk és fajunk alapjait megrendítő nagy sérelmeit. Ott fogja követelni a békeszerződésben biztosított kisebbségi jogoknak a respektálását. Ott fogja igazolni, hogy a háború óta most letelő tíz esztendő alatt a romániai kisebbségeknek sokkal rosszabb a sorsa, sokkal nagyobb elnyomatásban élnek mint a sokat szidott magyar uralom alatt.

A békeszerződés tíz év leforgása után revízió alá kerülve, a Magyar Párt 10 esztendő keservét most összegyűjti. Bizonyoságot fog tenni az európai népek előtt arról, hogy a

romániai kisebbségek helyzete elviselhetetlen és a segítség nyújtásának elérkezett az utolsó órája.

* * *

A Magyar Párt székelyudvarhelyi ünnepélyes nagygyűlésének lefolyásáról a napilapok részletesen beszámoltak. Minket mint gazdákat a nagygyűlés különösképen azért érdekel, mert azon több a gazdasági élet elevenébe vágó kérdésben is hozott határozatokat. Ezeket

Mikó László előadása a mezőgazdák organizációjának kiépítéséről.

Éppen kilenc esztendeje annak, hogy Erdély magyar gazdaközönsége nélküli az államhatalom annyira megszokott irányító, segítő kezét, — kilenc éve élünk mi erdélyi magyarok, kisebbségi sorsban és ennek a kilenc évnél tagadhatatlanul egyik legsúlyosabb problémája: Erdély magyar gazdatársadalmát életképes, létérdekeit megvédeni tudó szervezetbe tömöríteni.

Az elmúlt évek nem egészen termékenyül suhantak el felettünk. Erdély magyar gazdái és földművesei keservesen szenvedtek a kellő öntudatos szervezethez hiánya miatt és több ízben többfelé próbáltuk magunkon segíteni. Régen meglévő gazdasági szerveink újra éledtek, alakultak gazdakörök, földműves szövetségek, az E. G. E. minden igyekezetét összehozta a gazdatársadalom egységes megszervezésére, de az itt ott felcsillanó eredmények nem tölthetnek el meglepéssel, — a célt elérni nem tudtuk.

Hosszu lenne felsorolni mindazokat a hibákat, amelyek bennünk voltak és azokat a kényszerítő külső körülményeket, melyek munkánkban akadályoztak. De nem akarjuk a hibákat és hiányokat egymás szemére vetni. Sajnos, tudjuk, hogy magyar népünket áldozatkészre birni nehéz, ismerjük átkos magyar tulajdonságunkat, mely gyűlésre járni és szónokolni kiválóan tud, de az ott felvetett eszméket megvalósítani elfelejt.

Hibáinkat ismerni és beismerni szükséges ahhoz, hogy jelenlegi helyzetünket kellőképpen megvilágítani tudjuk és a jövőre nézve tanulságokat lesűrjünk.

Vidékenként, amint említettem is, meg-

a kérdéseket a párt közgazdasági szakosztálya készítette elő a dr. Gyárfás Elemér elnöklete alatt okt. 13.-án tartott ülésén. A gyűlésen elhangzott előadásokat, amennyiben módunkban fog állani, bő kivonatban ismertetni fogjuk a hozzászólásokkal együtt. Ezuttal Mikó László nyárádszentlászlói földbirtokosnak a gazdaközönség megszervezéséről, Török Bálint E. G. E. titkárnak az állattenyésztés és növénytermelés és kereskedelem sérelmeiről, valamint dr. Szász Ferenc agilis gazdatársunknak a kiscgazdák többtermeléséről tartott előadásait közöljük, a többi lapunk következő számában.

volt a szervezkedés fontosságának helyes felismerése, azonban ezek a törekvések és kezdeményezések, sajnos, mindig csak egyes megyéi területére kiterjedő különálló jelenségek voltak, melyek egymással a helyes kontaktust felvenni nem tudták.

Igy állott aztán elő az a helyzet, hogy jöllehet unalomig sokat hangoztattuk Erdély magyarságának nyolcvanöt százalékos gazdatisztségét, — sem politikai sem társadalmi közéletünkben nyolcvanöt százalékos tulsuly, nem tudott kellő öntudattal érvényesülni.

Ezelőtt két évvel, talán kevésbé súlyos állapotban, ugyanaz volt a helyzet mint ma. Ismertük a bajokat és megtalálni véltük a kivezető utat.

A helyzet azóta csak romlott, azonban megteremtődtek a gazdasági szervezkedés lelki előfeltételei és hogy Nagy Endre szavaival éljek, eljutottunk a „Szervezkedjünk” jelszótól a „Szervekednünk kell” és „Hogyan szervezkedjünk” munkaprogramig.

Mikor a szakosztály megbízását előadásom megtartására kaptam, teljes tudatában voltam annak, hogy a leghálásabb, de egyúttal a legháládatlanabb szerepre vállalkozom. Mai gazdasági helyzetünk bajairól beszélni legkönnyebb feladat, de reális, elérhető és mégis eredményre vezető célkitűzéseket tenni vajmi nehéz. Nehéz célokat kitűzni ismerve anyagi nehézségeinket.

Mélyen tisztelt közgazdasági szakosztályi gyűlés! Itten méltóztassanak egy rövid kitérő megengedni. Ujabbán határozottan kialakult vétemény szerint a kezdeményező lépést a Magyar Pártnak kell megtennie, és ez érthető is-

MINERVA

Biztosító r.-t.

Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviseltek:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviseltek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagyszeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrózi képviseltek:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvesz.

Képviseltek: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

Dr. Szentkirályi Ákos egyik újság cikkében igen helyesen jegyzi meg: „Minél inkább gyengül, apad a falu népe, annál kisebb lesz politikai súlyunk.

Mások azonban nehézséget látnak abban, hogy pártunk gazdasági szervezkedést segítsen elő.

Én nem is tartanám helyesnek és nem is kívánom, hogy a szervezést az Országos Magyar Párt vigye keresztül, csupán az első hívó szót, az első nekilendülést kell legerősebb szervezetünknek megadnia.

Mikó László előadásának szellemében ezután határozati javaslatot terjesztett elő, mely sajnos nem áll jelenleg rendelkezésünkre.

Purgly László, az Aradmegyei Gazdasági Egylet elnöke, volt az első felszólaló. Ismertette a szervezkedés súlyos akadályait. Mint egyik legnagyobb nehézséget említi fel a gyűlekezési jog korlátozását. Vármegyéjében minden falusi gyűlés engedélyezéséhez négy hatóság hozzájárulását kell megszerezni (rendőrség, közigazgatás, sziguranca, katonai hatóság). A gyergyói nagygyűlés után megkezdte a megyében a gazdakörök szervezését, de csak négyet sikerült létesíteni. Nem tartaná helyesnek, ha a Magyar Párt intézné a szervezkedést, mert politikai tendenciájának minősítené a hatóság meglevő szakszervezeteinket is és okot találna ebben azok működésének megbénítására.

Dr. György József a közgazdasági szakosztálytól egy összefoglaló munkaprogramm elkészítését kéri. A lelkeket erősíteni, edzeni kívánja a mai nehéz és eddigénél is nehezebb jövőbeli munkákra.

Török Bálint szükségesnek tartja ismertetni 1920-tól a szervezkedés kérdését, amely szerint az E. G. E. 1920-ban erőteljes szervezkedési mozgalmat indított úgy a kis, mint nagygazdák körében. A szervezkedésnek azzal az indokolással állotta útját a hatóság, hogy az egyesületnek nincsenek jóváhagyott alapszabályai. Míg a magyar impérium alatt, ha az alapszabályok beadásától számított 40 nap alatt nem jött betiltó rendelet valamely egyesület működésére vonatkozólag, az azt jelentette, hogy az egyesület szabadon megkezdheti a beterjesztett alapszabályok keretein belül munkásságát. Romániában addig nem működhetik egy egyesület, míg az alapszabályai jóváhagyást nem nyernek. Az E. G. E. alapszabályai ismételt sürgetés dacára csak 1924-ben nyertek jóváhagyást. Addig csak mint megtört tengődhetett. Az E. G. E. ekkor újabb lendülettel fogott a gazdakörök és a földmivelő nép szervezéséhez. Amikor rövidesen közel 100 gazdakört alakított, mint E. G. E. fiókot. Amikor az egyesület a gazdakörök alapszabályait jóváhagyásra beterjesztette, a törvényszék visszaküldte másféleképp multán azokat, hogy az E. G. E.-nek nincsen joga gazdaköri fiókokat létesíteni, noha a régi alapszabályok keretein belül számos gazdakör működött azelőtt is az E. G. E. fiókja gyanánt. A törvényszék által kívánt módosítást is megszavazta az egyesület közgyűlése és be is terjesztette jóváhagyásra a törvényszékhez. Az ismételt reklamációk kapcsán három ízben kellett az eltűnt aktákat ujjakkal pótolnia. Tehát ha nem fejtett ki az egyesület a szervezkedés terén olyan munkát, aminőt a körülmények ismerete nélkül egyesek elvártak volna, az nem az egyesületen múlt. De ezt a hiányt is igyekezett pótolni az egyesület oly módon, hogy a hitel- és fogyasztási szövetkezeteket kérte fel, hogy a gazdakörök hivatását is igyekezzenek a lehetőség határain belül betölteni addig is, amíg a gazdakörök alakítása formailag is lehetővé válik. A szövetkezetek kellő megértéssel fogadták a megkeresést és ahol arra való vezetők voltak és szükség is volt, szépen meg is feleltek a hivatásuknak. Sorozatos támadások is jelentek meg az E. G. E. ellen, azt a látszatot óhajtván kelteni, mintha az E. G. E. nem fektetett volna súlyt a szervezkedésre.

Kritikák is hangzottak el oly egyének ajkáról, akik nem is ismerik az egyesület működését és akik nem tudják, hogy míg egy vármegyei mezőgazdasági kamara 3-5,000.000 L. költségvetéssel adminisztrál egy vármegyét évenként, addig az E. G. E. mindössze 800.000 L.-el dolgozik egész Erdély területén. Emellett lapot, szakkönyveket ad ki, kiállításokat, gép-bemutatókat, tanulmányi kirándulásokat rendez bel- és külföldre, a cukorrépa- és dohánytermelőket megszervezte és szervező munkáját apostoli türelemmel és kitartással folytatja ma is stb.

A gazdaközönség megszervezéséhez igenis szükség van minden támogatásra, úgy a Magyar Pártéra is. Remélhető, hogy most már végre elérkezik oda, hogy törvény szerint is kiemelhet az E. G. E., mint az erdélyi magyar gazdatársadalom ezidő szerint is legnagyobb érdekképviseleti szerve a falvakba és meg-

Török Bálint E. G. E. titkár előadása az állattenyésztés, növénytermelés és kereskedelem védelmeiről.

Mélyen Tisztelt Uraim!

Gazdasági életünk két legfontosabb ága, az állattenyésztés és növénytermelés, a legsiralmasabb állapotban tespednek.

A termelés minden irányban növekedő kiadásokkal jár, az értékesítés pedig egyre több nehézséggel küzd, az állat- és terményárak nem tartanak lépést sem az növénytermeléshez, sem az állattenyésztéshez szükséges anyagok, eszközök, munkabérek, sem pedig a mindennapi életben szükséges kereskedelmi és ipari cikkek áraival.

Ugy az állattenyésztés, mint a növénytermelés a kétségbeesett vergődés képét mutatja. A gazda igyekezett többet, jobbat, nemezebbet termelni, de mire az aratásra került a sor, a buza ára leesett, a kukorica, cukorrépa stb. termése a szárazság miatt alacsony maradt, a dohány beváltása elé a tavalyi katasztrófális árak miatt reménytelenül néz a gazda. Az állatárak a takarmányhiány miatt szintén leestek, sőt a maximálások és kukoricahiány miatt hizlalni nem is mert, de nem is tudott a gazda, dacára, hogy a városok, bányászüzemek, iparvállalatok, Erdélyszerte vagonszámra keresik hiába a zsirt.

A gabona értékesítést a standardizálásról szóló törvény, valamint az évszázados jogokat és tradíciókat megsemmisítő vásárok tartásáról szóló, ugynevezett obor törvény, rövidesen költséges és körülményes eljárásokhoz köti.

A jövőben, ha egy kereskedő valamelyik községben, pl. gabonát, heremagot, gyümölcsöt stb. akar vásárolni, a községi előjárósággal igazoltatnia kell az adás-vételi ügylet létrejöttét és a megyei és járási székhelyeken felállítandó oborokhoz, vásártartó hatóságokhoz azok bejelentendők és utánuk külön obortaxák fizetendők.

A szállítási viszonyaink még mindig kezdetlegesek. Az áru feladások és továbbítások jelenleg is napokig szünetelnek, a rendszerelenség, a kezelésben járatlan személyzet lassúsága, hadgyakorlatok stb. miatt előálló torlódások folytán. Az őszi vetési idő alatt hetekig tart a vetőmagvak, műtrágyák szállítása.

A Gyergyószentmiklóson ezelőtt két évvel felsorolt sérelmeink közül többre eszközölt ki a Magyar Párt orvoslást, de a kormány gazdaságpolitikája még ma sem elégíti ki távolról sem a fuldokló mezőgazdaság követeléseit.

Állatexportunk még mindig pang: a magas kiviteli vámok, állategészségügyi egyezmények, külkereskedelmi szerződések hiánya miatt.

A bajokon a magánember segíteni nem tud. A szervezkedés elé a hatóságok ma is igen sok helyen gátat vetnek.

Az új magyar gazdageneráció szakismertetek nélkül nő fel, mert magyar nyelvű gazdasági szakiskoláink nincsenek. A halottak végakarataiból magyar mezőgazdasági szakoktatási

jelenése nem fogja a gazdának a hatóság részéről való megfélemlítését maga után vonni, mint eddig nem egy esetben történt, hanem a magyar földmivelő nép tömegesen fog zászló alá tömörülni.

Szakács Péter az Udvarhely vármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, a gazdaköröknek a vármegyei egyesületek útján az E. G. E.-be való bekapcsolódását és a községekbe való kijáráshoz a teljes szabadság biztosítását tartja szükségesnek.

Ürmössy József hozzászólása után dr. Gyárfás Elemér elnök kimondotta a határozatot, mely szerint a szervezkedés ügyének megvitatása céljából az E. G. E.-vel karöltve egy bizottság kiküldését javasolja a szakosztály a nagygyűlésnek, mely két hónap leforgása alatt összehívandó. A javaslatot másnap a nagygyűlés is egyhangulag elfogadta.

célokra tett nemes alapítványok ma sem használhatók fel rendeltetésük szerint.

A nyugati államok olcsó hízalási hitelek bocsájtanak a gazdák rendelkezésére, nálunk maximálás bénítja az állattenyésztés és kereskedelem fejlődését. A helyzet szanalása helyett, amikor a gazdának az képezi a gondját, hogyan mentse át a hosszú télen a tenyész- és igazállat állományát, ma is még a vásárok korlátok közé szorítása foglalkoztatja a kormányt.

Javasolom ezért, hogy

Mondja ki a nagygyűlés, miszerint:

1. Felkéri a Magyar Párt Vezetőségét, hogy parlamenti csoportja útján a kormánytól, a kamarában és a szenátusban sürgősen tegyen lépéseket a gazdasárelmek orvoslása és a kívánságok teljesítése céljából;

2. szükségesnek tartja az erdélyi állattenyésztés, növénytermelés és kereskedelem színvonalának fentartása és emelése érdekében:

a) az állatkiviteli tilalmak és vámok teljes eltörlését, a mezőgazdasági termeléshez szükséges gépek, eszközök, anyagok behozatali vámjának csökkentését, a természetes és mesterséges takarmányeműek kivitelének kítavaszodásig leendő betiltását;

b) külkereskedelmi szerződések kötését; állategészségügyi egyezmények létesítését; az exportállatokra kirótt állattenyésztési és egészségügyi (zootechnikai), valamint külön C. F. R. illetékek teljes megszüntetését;

c) a nemesített vetőmagvak védelmét, állami törzskönyvelés útján való elismerését és nyilvántartását; az igazolt nemesített vetőmagvak szállításához kedvezmény nyújtását;

d) a mezőgazdasági termények és termékek (liszt, hus, zsir, tej, tojás stb.) ármaximálásának az egész ország területén való megszüntetését.

e) alacsony kamat mellett hosszulejáratu termelési kölcsönök nyújtását, továbbá: 1) a zsirhiány enyhítése céljából külön 6 hónapos hízalási hitel és 2) a műtrágyák beszerzéséhez kamatmentes állami hitel nyújtását; 3) a lei stabilizálását;

f) a baksis-rendszer minden vonalon való megszüntetését;

g) a vásárokról szóló obortörvény módosítását és életbeléptetési idejének kitolását;

h) a speciális exportállatvásárok beszüntetését és kedvezményeinek az összes országos állatvásárookra való kiterjesztését;

i) a gabonaneműek standardizálásáról szóló törvény módosítását;

j) a külön engedéllyel való arankás heremag exportjának betiltását.

3. Felkéri továbbá a Magyar Párt Vezetőségét, hogy illetékes helyen hasson oda, hogy az összes hatóságok támogassák a gazdakörök megalakulásukban és működésükben;

a gazdasági egyesületek székházai a rek-
virálás alól mentesíttessenek;

a halottak végakarátából magyarnyelvű
mezőgazdasági szakoktatási célokra hagyomá-
nyozott összegek rendeltetésükhöz hiven le-
gyenek felhasználhatók;

Szász Ferenc dr. előadása a kiscgazdák többtermeléséről.

Szász Ferenc dr. nagyérdekű előadását
azzal kezdte, hogy a Magyar Párt egyik leg-
szentebb kötelessége az, hogy az erdélyi kis-
gazda társadalom helyes megszervezésével és
vezetésével a kiscgazdák többtermelését bizto-
sítsa. Ez ma a magyarságnak legégetőbb és
legnagyobb, sürgősen megoldásra váró problé-
mája, mert Erdély magyarságának csaknem 80
százaléka földmiveléssel foglalkozik.

Erdély kiscgazdáinak megmentése jelenti
Erdély egész magyarságának megmentését. A
nagybirtokot az idő elseperte. Így hát más
kategóriákra vagy más kategóriák szerveire vár-
nak azok a feladatok, amelyeket eddig a nagy-
birtok töltött be. És szilárd meggyőződése-
m az, hogy ha ezt a kérdést sikerülni fog helye-
sen megoldnunk, nyomában az erdélyi ma-
gyarság tömegének másik 20 százaléka, ahova
elsősorban az iparosokat kell sorolnom, szintén
talpra fog állani. Ha a lakosság zömét kitevő
földmivesnek jobbra fordul sorsa, növekszik
vásárlóképessége és ennek nemcsak az iparos
és kereskedők fogják hasznát látni, hanem az
ügyvédek, orvosok és gyógyszerészek is. A falu
egyszerű gyermekei be fognak vonulni a kö-
zépiskolákba és a szülők megjavult kereseti
lehetőségeik folytán szívesebben fogják viselni
a taníttatással járó nagyobb költségeket.

A nép széles rétegei valóságos szomju-
hozak a többtermelésre vonatkozó tanításokat.
Várják és lesik, hogy mit tanulhatnak, mit
tehetnek, hogy saját anyagi jólétük és a
magyarság jóléte előbbre haladjanak. Ezt a nagy
építő munkát úgy képzelem két részre kell
osztani. Az egyik volna az átmenet vagy elő-
készítés munkája, a másik pedig a befejező
munka. A szászoknál az egyháznak és iskolák-
nak a vezetői fontos szerepet töltenek be a
nép gazdasági vezetésében. Hát egyáltalában
nem tudjuk azt keresztülvinni, hogy a papok
és tanítók kivegyék kellőképpen részüket a nép
gazdasági vezetésében? Hiszen évek óta azt
halljuk mindenfelől, hogy be kell vezetni a
teológiákra a papok gazdasági oktatásának kér-
dését. Tanítóinkat a nép vezetésére kell ki-
képezni. És még sincs sehol semmi. Tűzze ki
tehát feladatául a Magyar Párt közgazdasági
szakosztálya, hogy ezt a kérdést még ebben
az évben tető alá hozza.

Módot kell találnunk arra, hogy pénz-
intézeteink károsodás nélkül részt vehessenek

magyarnyelvű állami gazdasági szakisko-
lák létesíttessenek a magyar gazdák adózásá-
nak megfelelő arányszámban.

A szakosztály valamint másnap a nagy-
gyűlés egyhangulag elfogadta az előterjesztett
határozati javaslatot.

abban az építőmunkában, amely a magyarság
közgazdasági helyzetét van hivatva javítani. A
szász pénzügyintézetek évi tiszta jövedelmüknek
10 százalékát gazdasági célokra adják. Ne
kivánjuk azt, hogy a mi pénzügyintézeteink 10
százalékot adjanak erre a célra, de azt elvár-
hatjuk, hogy akármilyen kis kvóta arányában
hozzájáruljanak a magyarság bajainak meg-
oldásához.

Összegezve az elmondottakat, folytassanak
a bankok magyar nemzeti politikát.

Nem tartozik szoroson ide, de előfeltétel-
nek kell odaállítanunk a helyes organizáció
kiepítését.

Mindaddig, amíg a bankok jótékony ado-
mányai nem lesznek meg, konkrét javaslatot
nem terjesztheték elő. De már most rá kell
mutatnom három olyan dologra, amelyeknek
istápolására ennek az adománynak főrészt
fordítanunk kell.

A közgazdasági szakosztály a gazdátársá-
dalom szervezésével az E. G. E.-et bizta meg.
Ehez pénz kell. Tehát a bankok adományának
egy részét az E. G. E. kellene kapja.

Egy részét a „Magyar Nép” támogatá-
sára kell fordítani, amely a népiskolán kívüli
művelésének nagy munkáját végzi, szolgálva a
többtermelés eszméjét.

Végül a sürgősen felállítandó magyar
földmives iskola céljaira is pénz kell, amit
szintén ebből az összegből kellene fedezni.

A többtermelés ideáinak realizálása kö-
zül a következőket kell sürgősen végrehajtanunk.
A helyes talajmivelésre és növénytermelésre
való törekvésben kiscgazdáink az utóbbi évek-
ben nagy lépéssel haladtak előre. A célkitű-
zés és a vezéreszmék ma már beidegződtek
a közfelfogásba. Direktívákat kell adni és
azoknak helyes realizálását kell biztosítani!
A nemesített vetőmagvak használatára min-
denütt át kellene térni. A többtermelés másik
leghatásosabb eszköze a műtrágyák használata.

Szükséges, hogy kiscgazdáink a növény-
termelés és állattenyésztés összes modern
fogásaival megismerkedjenek. Feltétlenül szük-
séges, hogy felállítsuk a magyar földmives
iskolát és a vándortanítók alkalmazásával
szolgáljuk a nép gazdasági nevelését.

A gazdasági szakosztály gyűlése ezzel
hat órákor véget ért és megkezdődött az in-
tézébizottság zárt gyűlése.

Anyabirkáinkat évente hányszor és mikor ellessük?

Irta: Schandl József dr.

(Együttal válasz a szerkesztőséghez intézett kérdésre.)

Az elletés idejének megállapításánál figye-
lembe veendő, hogy mi célra neveljük a bárá-
nyokat (hizó- vagy tenyészanyag), mennyi téli
takarmány és minő ellető akol áll rendelkez-
zésre stb. Bármely évszakra essék választásunk,
mindegyik rejt magában valami előnyt és hátrá-
nyot; egyéni felfogásunk és különleges gazda-
sági helyzetünk dönti el, hogy az egyes előnyök,
illetőleg hátrányok mekkora súllyal esnek a latba.

A téli (december, január) elletés előnyei:

a) az elletés simán folyik le, mert az
összes juhászok otthon tartózkodnak s így az
állományt kellőleg gondozhatják, a vajudóknak
segédkezhettek, a szoptatásra ügyelhetnek, a
herélést, farokkurtyitást stb. nyugodt alaposág-
gal végezhetik;

b) a bárányok a téli elletés után fejlőd-
nek legjobban, mert az anyák — kellő takar-
mányozás mellett — megerősödve mennek ki
tavasszal a legelőre, itt pedig a tél bekövetkez-
téig ugyancsak megtalálják a gyors és a jó fejlő-
dés minden feltételét. Ezért régi tapasztalat,
hogy a téli bárányok válnak be legjobban tenyészállatokul.

Hátránya viszont a téli elletésnek, hogy
az anyáknál a magasan vemhes és a szoptató
állapot egész ideje a téli istállózásra esik, így
sok és jómínőségű takarmányra van szükség.
Jó akol és sok takarmány nélkül a téli elletés
fiaskót vall.

A tavaszi (március, április) elletés előnyei:

a) kevés anya meddő, mert ősszel faji
természetüknél és jó tápláltságuknál fogva a
juhok jól ivarzanak;

b) a szoptató anya már legelőn táplálko-
zik s így olcsóbb a takarmányozása;

c) a bárány jól fejlődik, mert a friss le-
gelőn az anyák jól tejelnek, másrészt a bárány-
nak közvetlen is hasznára lesz a tavaszi, jó
legelő és a vele járó egészséges légkör, mozgás,
napfény stb.;

d) a fejő-juhászok is sok tejet nyernek,
mert az anyák jól táplálkoznak már a laktáció
elején is.

Hátránya, hogy a szopós bárány az anyá-
nak már teljesen kinőtt bundáját kuszálja és
harapdálja.

A nyári (junius, julius) elletés előnye,
hogy a vemhes és szoptató anya legelőn él-
tehat takarmányozása nem kerül sokba; mint-
fog azonban a mi füves legelőink a nyár de,
rekán ki szoktak sülni, csak esetleges (tarló-
k-

MÉSZNITROGÉN

garantált 19—20% nitrogén és 50—60% hatékony trágya-mész tartalommal

RÉTEK és LEGELŐK
nélkülözhetetlen nitrogén-trágyája.

A takarmánynövények termésmennyiségét és fehérjetartalmát fokozza s
izletesebbé teszi a takarmányt, miáltal a növekedéskor gyorsabb és erő-
teljesebb fejlődését, számos állatoknál súlygyarapodást s a tejhozam
növelését teszi lehetővé.

16—18%-os superphosphat és 40—42%-os kálisó is feltétlenül kifizetődik.

Ismertető nyomtatványokkal és kedvező árajánlattal díjmentesen ellátja a
„NITROGÉN” Műtrágya és Vegyipar R.-T. Dicsőszentmárton.

Ingyenes műtrágyázási tanácsadóhely.

stb.) legelőkön várható az olcsóság mellett megfelelően jó tápláltság is.

Ez előnyvel szemben lényeges hátrányok mutatkoznak, így:

a) az anyák közül sok (10—15%) meddő marad, mert a beüzetés ideje a tél derekára esik;

b) nyírásakor, az esetleges usztatáskor, az anyák magasan vemhesek s így az elvetélés veszélye fenyegeti őket;

c) az elletés sok juhásznak ad munkát, mert az anyák egy részét legeltetni, más részét (ellő, fiatal bárányos) az istállóban kell gondozni;

d) a bárányok fejletlenül mennek be a télbe s ennek kedvezőtlen járuléka (gyengébb takarmányozás, a tiszta levegő és napfény hiánya) őket fejlődésükben hátráltatja.

Az őszi (szeptember) elletés előnyül kell betudni, hogy:

a) a beüzetés tavasszal történik s így a termékenyülési százalék nagy lesz;

b) a vemhes és szoptató anyák takarmányozása olcsó;

c) a hizlalt bárányok karácsony táján jó piacra találhatnak, de hátránya, hogy a bárányok már fejlődésük legkritikusabb stádiumába akolban szorúlnak, hol rosszul fejlődnek.

Az említett okokból tenyészállatnevelő, jó akollal és elegendő takarmánnyal rendelkező juhászok a téli, fejt juhászok pedig a tavaszi elletést gyakorolják. Nyáron és őszen csak ott szoktak bárányoztatni, hol kevés a kos, így az anyák egy részét téli, vagy tavaszi, más részét nyári vagy őszi elletésre üzetik be, továbbá ott, hol a téli vagy tavaszi elletésre beüzetett anyanyájban sok meddő maradt s végre ott, ahol karácsonyra és újévre okvetlen akarnak fiatal bárányokat hizlalni.

Zsirhiány Romániában.

Állattenyésztésünk és értékesítésünk helyzetére és közállapotainkra fényes világot vet a romániai zsirhiány. Rosz a kukorica termés, maximálva vannak a zsirarak, ráfizetéssel jár a termelés, a gazda csak a saját házi szükséglete mértékéig termel, semhogy büntetendő cselekményt kövessen el.

A spekuláció rávetette magát most az itt-ott elszórtan található tételekre, de vagonok helyett csak mázsákkal operál. Bányászatok, gyárüzemek és városok futnak a zsir után — hiába.

A kereskedelmi és iparkamarák is az ármaximálás megszüntetését sürgetik a gazdákkal együtt, de a kormány még mindig nem akar tudomást venni a zsirhiányról, még kevésbé arról, hogy a nyugati államokban 6—9 hónapos hizlalási kölcsönöket nyújtanak a gazdáknak és az ipari hizlaldáknak.

Ha a kormány számára jobb üzletnek bizonyul a zsirimport, akkor tőle a gazdák nyugodtan fulladhatnak a saját zsirjukba.

Küzdelem a patkányveszedelemmel szemben.

Irtás és a kolozsvári gazdanapok kapcsán tartott előadás-sorozatban előadta: dr. Péter Béla.

T. Uraim!

Ma világszerte hangzik föl a panasz a patkány, vagy ahogy Erdélyben mondják, a pocegér rettenetes elszaporodása miatt. A patkányoknak módfeletti elszaporodása és az állatok okozott óriási kár már világproblémává lett, amely az emberiséget a vállvetett közös munkára kényszeríti. Ez a kérdés ma már annyira nyert fontosságában, hogy a különböző országok tudósai szükségét látták egy nemzetközi patkányirtási kongresszusnak, amelyet ezen a nyáron Párisban tartottak meg. Ezen kongresszus célja, hogy közösen állapítsanak meg valami biztos védekezési módot ennek a nagy kártevőnek a kipusztítására. Mert a pat-

kányirtás nehéz probléma; nem olyan könnyű a patkányt kipusztítani, mert az nagyon elővigyázó, figyelmes és okos állat, amelyet csak nagy furfanggal lehet rábírní, hogy az eléje kített mérgezett csalétket fölvegye, vagy a kített csapdában megfogódjék. Tul kell járnunk a patkány eszén, hogy sikeres legyen az irtási eljárásunk.

Hogy éppen Páris szemelték ki az első nemzetközi patkányellenes kongresszus megtartására, annak talán az is lehetett egyik oka, hogy Páris patkányairól mindig mesés dolgokat mondtak és irtak. Vissza emlékszem Páris ostromára, amikor a párisiak vitél ellenállottak a németek ostromának, mindaddig, amíg még tartott a patkányhus. Amint az elfogyott kénytelen volt Páris magát megadni. De talán akkor sem sikerült Páris összes patkányait összefogdosni, mert röviddel az ostrom után már megint hemzsegett a sok patkány Páris csatornáiban. Dujardin-Beaumez párisi egyetemi tanár kiszámította, hogy a francia főváros patkányai naponta 150 tonna ételmelet fogyasztanak el, annyit vonnak el naponta az ember ételmezése elől. Ezenkívül pedig óriási mennyiségű textilárut tesznek tönkre, hogy azzal fészkeiket kipárnázzák.

Kiszámította azt is, hogy a patkányok az egerekkel együtt évente a világ gabonatermésének 1/6-ét pusztítják el. 20 patkány egy nap alatt annyit fogyaszt, mint egy ember.

Minden országban milliárdokra rug az a kár, amit a patkányok okoznak. Észak Amerikában 200.000 embernek egy egész évig kell dolgozni, hogy a patkányokozta kárt pótolhassa.

De a direkt kár mellett figyelemre méltó az az indirekt kár is, amit a patkányok a ragályos betegségek elhurcolása által okoznak. Valami 17-féle sulyos betegséget közvetít a patkány. Ezek a körülmények tették szükségessé, hogy a különböző országok már külön törvényeket hoztak a patkány kötelező irtására. Angliában, Portugáliában és Dániában már régebben hoztak ilyen törvényeket és legutóbb Ausztriában 1925-ben hoztak ilyen törvényt. Ezt a törvényt Ausztriában első sorban a fertőző betegségek terjedésének a meggátálása érdekében hozták. Ez a törvény kimondja, hogy azon esetben, amikor a patkányok nagyobb arányban elszaporodnak, a közigazgatási hatóságok kötelesek a patkányok hatósági irtásáról gondoskodni, hogy ezzel gátat vessenek a fertőző betegségek további terjedésének. Ma pedig már valóságos patkányszaporodási hullám fenyeget bennünket, amely már olyan erőssé vált, hogy a védekezési rendszabályok meghozatalát nálunk sem lehet halogatni. A patkány u. i. roppant szapora állat, mert ha nem vetnek gátat az elszaporodásának, akkor egy szülőpár után egy év alatt 800 patkányivadék származik.

A patkányok nagyarányú elszaporodását észlelték első sorban a városok csatornáiban, a régi házak kiépített csatornáiban és pincéiben, vágóhidakon, ételmezési vállalatok u. m.: mészárosok, hentesek, pékek, cukrászok műhelyei körül, áruraktárakban, istállókban, rakodó helyeken, kertekben, martokon, árkokban, pocégdörök, magtárak, trágyatelepek, továbbá a városokban végighaladó folyók és patakok környékén.

Különösen figyelemre méltó a patkányok elszaporodása a hajózás szempontjából, mert a hajók nemcsak árut hoznak idegen világrészekből, hanem patkányokat is, amelyek igen veszedelmes fertőző betegségeknek, mint a pestis, kolera, paratífusz, sárgaság, trichinózis és más veszedelmek terjesztőivé válhatnak.

A patkányokat első sorban mérgezett csalétek utján szokták irtani. Ilyen többféle van forgalomban és mindegyik hatásos, de az a hátrányuk, hogy a patkányok csakhamar föl ismerik a nekik ártalmas anyagot és azontul kerülnek.

Folyt. köv.

Kötelező lesz az állatbiztosítás.

Argetoianu földművelésügyi miniszter javaslatot készített elő a kötelező állatbiztosításról. A miniszter terve szerint minden falu biztosítási közösséget alkot, ami úgy értendő, hogy az összes gazdák közösen biztosítják állataikat. Ezekből a falusi közösségekből alakulna az országos biztosítás. Ezzel a tervvel kapcsolatban több nehézség merült fel máris. Így például nehéz lesz megoldani a díjak beszedésének és a biztosítások kifizetésének problémáját, valamint körülményesnek ígérkezik annak a megállapítása, hogy egy állat valóban megdöglött-e, vagy sem? Sulyos hiba az is, hogy nincsen kellő számban állatorvos.

A biztosítási díjtétel egyébként az állat teljes értéke után 2 százalék lesz, a biztosított összegnek azonban csak 75 százalékát fizetik az állatok elhullása esetén.

A földművelésügyi miniszterium számítása szerint az állatbiztosítás évenként 83 millió lejt fog jövedelmezni, amit közcélokra fordítanak.

EGYLETI ÉLET

A dohánytermelők memorandumuma.

Az E. G. E. Dohánytermelési szakosztálya az alábbi memorandummal fordult az állami monopól cikkek vezérigazgatóságához. Nr. 1876—1928.

Vezérigazgató Ur!

Az erdélyi dohánytermelő gazdaközönség az Erdélyi Gazdasági Egylet 3388—1924. kolozsvári törvényszéki szám alatt jóváhagyott alapszabályainak keretein belül megalakította az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztályát, mint a Termelők Szövetségét.

A szervezkedést a dohánytermelőket ért és magát a termelést is veszélyeztető sulyos sérelmek tették indokolttá és szükségessé.

Mint a termelők hivatásos és törvényes érdekképviselői szerve tárjuk fel a termelők sulyos sérelmeit és tisztelettel kérjük, hogy azok orvoslására módot nyujtani sziveskedjék.

Mindenek előtt mulhatatlanul szükségesnek tartjuk, hogy az erdélyi dohánytermelési kerületi felügyelőségek vezetőinek és az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztálya vezetőségének bevonásával a vezérigazgatóság egy delegátusának elnökle alatt Kolozsvárra egy értékeztetel hívassék össze. Ezen az egyes termelési kerületek hivatalos és gazda képviselői előszóiban is kicserélhetik véleményüket. Ezen értékeztetel szükségességét és sürgősségét indokolva látjuk a Romániában 1929 évben rendezendő mezőgazdasági világkongresszusra való előkészületek és szervezkedések okából is.

Ennek az értekezletnek feladata volna a mai kollektív termelői szerződés revízió alá vétele és sérelmezett pontjainak módosítására való javaslatlétel.

A Szakosztály folyó évi szeptember hó 5-én tartott ülésének véleménye szerint módosítást igényel:

1. A kollektív termelői szerződésnek az előlegekre vonatkozó pontja, amelynek kapcsán kérjük a gazdaközönség nevében a termelői költségekhez arányosított és nem csupán terméskilátások, hanem szokványos évi átlagtermés féltértékének megfelelő előlegeknek idejében való kifizetését.

2. Kérjük továbbá a dohány árak megállapítása céljából delegált bizottságba a Szakosztály szakképviselőinek a monopól vezérigazgatóság terhére leendő meghívását, hogy ezáltal a termelők érdekeinek képviselete intézményesen és szakértelemmel biztosíttassék.

3. a dohánybeváltás alkalmával a becsülő bizottságok szerves kiegészítéseként a Szakosztály képviselőinek a monopól vezérigazgatóság terhére leendő meghívását az eddig is behívott ismeretlenek helyett.

4. Kérjük a dohány beváltásnak oly időben való eszközését, hogy a termelők a nap-tári év végén, de legkésőbb január hó 31-ig átadhassák dohánytermésüket és a eohányarak kifizetése mindenkor a beváltás napján történjék, még ha az több részletben is váltatna be.

5. Kérjük az exportra kerülő dohánymeny-nység után esedékes praemiumok sürgős kiuta-lását, az eddigi késedelem szives megindoklását.

6. A jégkárbiztosítások közül sűrűn ta-pasztalt anomáliáknak megszüntetését, a díjak csökkentését, a bacslések reális alapon való eszközését, mindig tekintettel a termelő elma-radt hasznára is.

7. A zsinég árának leszállítását és minő-ségének javítását, a zsinég szakadás okozta károk csökkentése céljából.

8. Az erdélyi dohánytermelők szervezeté-nek tökéletesen való kiépíthetése céljából — miként Erdélyben kormányrendelet alapján a cukorrépatermelőknél is megvan — a szerve-zett dohánytermelők részére kérjük a termelői szerződésben kifejezett előnyök biztosítását.

9. Az erdélyi északi, 3 kerületnél, ahol a talaj és klimatikus viszonyok folytán a tapasztalat szerint általában a „Satmarian“ (Debrefin) dohányfajta termelése van elrendelve főleg — ez az összkontingensnél is elég nagy mennyi-séget képvisel — tekintve, hogy ezen dohány-faj inkább szivar és pipadohány készítésre al-kalmas s így a beváltásnál nem alkalmazhatók azon osztályozási határozatok, amelyek ezidő-szerint egyenesen csak cigaretta dohányra van-nak lefektetve — kérjük a Satmarian (Debrefin) faj dohánynál a fajta jellegnek és méltá-nyosságnak megfelelő osztályozási és beváltási határozományok megállapítását.

A szerződés módosításán kívül kívánatos-nak tartanók dohánytermelési kerületenként a központi kísérleti állomás kiegészítő része gya-nánt a monopol költségén egy-egy kísérleti telep létesítését, amelyek fajta, termelési, mű-trágyázási, betegségek, ellenségek ellen való védekezési, művelési stb. kísérletek végzésére volnának hivatva.

A dohánytermelés színvonalának emelése érdekében a kísérleti telepekre vagy nagyobb termelőkhöz tanulmányi kirándulások, dohány-termelési versenyek, előadások stb. rendezése volna kívánatos. Mindezek rendezésére Szak-osztályunk készséggel vállalkozik, ha a költsé-gek részben való fedezéséhez a Mélyen Tisztelt Vezérigazgatóság is szives volna hozzájárulni. Ez esetben a Szakosztályunk ezirányú működési programját az illetékes kerületi felügyelőségekkel egyetértőleg állapítanók meg.

Szervezkedésünkkel azt a célt óhajtjuk elérni, hogy a termelők a Szakosztály útján mint egyenjogú szerződő felek tárgyalhassák meg a Mélyen Tisztelt Vezérigazgatósággal a zöldasztalnál időnként a kollektív termelői szerződés feltételeit és ne csupán az egyolda-luan fogalmazott és a termelők megítélése szer-int téves intencióju feltételekhez legyenek kénytelenek alkalmazkodni.

A termelők közös óhaja, hogy a Szak-osztályban egy olyan szervet nyerjenek, amely adott esetekben való sérelmeiket illetékes helyre juttatja és azok fennforgása esetén méltányos és igazságos döntést biztosít szá-mukra, ami végelemzésben is a monopol és termelők közös érdekét képviselő több és jobb termelést fogja előmozdítani.

Abban a reményben, hogy a termelők nemes intencióit a Mélyen Tisztelt Vezérigaz-gatóság nem fogja érteni és jóindulattal tá-mogatni szives lesz, vagyunk

Kolozsvár, 1928. szeptember hó 30.

kiváló tisztelettel:

Dr. Péter Béla s. k.
szakoszt. elnök.

Török Bálint s. k.
szakoszt. titkár.

A cukorrépa-ellenőrök névsora.

Az EGE Cukorrépatermelői Szakosztálya a folyó évben is gondoskodott arról, hogy mindazon községekben, amelyekben a termelők beléptek a szakosztályi tagok sorába, a répa-átadások ellenőriztessenek egy közbizalmat élvező termelő által. Az ellenőrzésre felkért gazdátársak névsorát alább közöljük azzal a megjegyzéssel, hogy a Marostorda-megyei átadó állomások ellenőrzésének szervezésével Hat-faludy István várhegyi gazdátársunk kéretett fel, a vármegyén kívül eső állomásokat pedig a központ közvetlenül szervezte meg. — Az ellenőrök névsorát alább közöljük:

Szászrégen: Illyés Sándor.
Gernyeszeg: Csekme Ferenc.
Sáromberke: Kristóf János.
Nagyernye: ifj. Szenner János.
Msztygyörgy: Gáspár Samu.
Marosvásárhely: Zilahi S. Aladár.
Nagyteremi: Bartha György.
Ákosfalva: Kiss István.
Bakmadaras: Török Ferenc.
Nyárádszentlászló } Mikó László.
Nyárádszereda }
Csikfalva } P. Szentmártoni Bálint.
Deményháza }
Nazna: Sikó Antal.
Mezőbánd: Tövissi Géza.
Mezőgerebenes: Szánthó István.
Mezőpagocsa }
Mezőmadaras } Jeney István.
Mezőmadaras fekete }
Mezősámsond }
Mezőlekencze }
Mezőrűcs }
Mezőszentmárton: Kacsó Sándor.
Nagynyulás: Biris Simon.
Nagysármás: Gergely Károly.
Mezőmehes: Márk Samu.
Mezőzáh: Szabó Ferenc.
Mezőtőhát: ifj. Végh János.
Mezőszengyel: Lukács Jenő.
Marosludas: Dániel Albert.
Marosbogát: Lapikás Béla.
Maroscsapó: Bydeskuti György.
Kerelőszentpál: Szabó Márton.
Virágosvölgy } Nagy József.
Torda }
Székelykocsárd: Péter Ferenc.
Felvinc: Horváth Béla.
Báld: Pinteá Emil.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a kö-vetkező összegek küldettek be:

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: dr. Wolff Gy. Torda.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: dr. Wolff Gy. Torda.

1928. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Németh H. Kolozsvár, Gazdakör Bodófalva, dr. Jelen Gy. Kolozsvár, Knelly Gy. Csátár (25 L.), Gyémánt Elek, Gyémánt Ernő Nszalonta, Karakas Zs. Czeina, Szilágyi J. Dextrádszéplak, Brunner J. Mnagyzsombor, Serbán P. Bályok, dr. Wolff Gy. Torda, Kendeffy gazdaság Mmehes.

1928. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Szabó E., Hegedüs L. Kolozsvár, Hajdu M. Csegöd, Lapikás B. Kutyalva.

1928. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Szabó E. Kolozsvár, ifj. Lázár L. Millye, Németh H. Kolozsvár, Hitelszövetkezet Vargyas, Gazdakör Bodófalva, Kertész B. Mvásárhely, gr. Károlyi Gy. Mácsa, dr. Jelen Gy. Kolozsvár, Knelly Gy. Csátár, Hegedüs L. Kolozsvár, Gyémánt Elek, Gyémánt Ernő Nszalonta, Karakas Zs. Czeina, Szilágyi J. Dextrádszéplak, Brunner Jenő Mnagyzsombor, dr. Wolff Gy. Torda, Serbán P. Bályok, Hajdu M. Csegöd, Kendeffy gazdaság Mmehes, Lapi-kás B. Kutyalva.

1929. évi tagdíj- és pótdíj 300 L. fizetett: Hajdu M. Csegöd.

Vegyes közlemények

Molnár Imre

okl. gazdatiszt. a „Gaz-

dák Lapja“ szerkesztő-tulajdonosa, volt Szat-mármegyei Gazdasági Egyesületi titkár életének 53-ik, legboldogabb házassága 18-ik évében f. évi szept. hó 25-én este 7 órakor Budapesten, ahová gyógyulást keresni ment, váratlanul el-hunyt. Temetése szept. 28.-án délután 3 órakor volt a róm. kath. egyház szertartása szerint a kerepesi-uti temetőben. Halálát epeköbántal-mak okozták. Özvegyén és négy árva gyerme-kén kívül a rokonok és barátok nagy serege gyászolja. Béke poraira.

A kolozsvári iskolaszövetkezetek és a könyvkereskedők. A kolozsvári kisebbségi gimnáziumok tanszer-szövetkezeteket létesítet-tek, amelyek útján a tanuló ifjuságot ellátják tankönyvekkel, tanszerekkel, ruhaneműekkel, élelmicikkkel stb. Ezek a szövetkezetek is valamennyien a nagyenyedi „Hangya“ központ kötelékébe tartoznak. A kolozsvári könyvkeres-kedők közvetlenül és közvetve a sajtó útján igyekeztek a szövetkezetek feloszlátása mellett hangulatot teremteni. — A kis szövetkezetek azonban ma már hézagpótlóak és az ifjuság nevelése szempontjából valósággal kiegészítő részét képezik az iskoláknak, így természetesen minden szövetkezeti tag még jobban tudatára ébredt a szövetkezet értékének és jobban ragaszkodott a szövetkezetekhez, mint eddig. — A könyvkereskedők annyira mentek, hogy már a kormányhoz is fordultak a szövetkezetek ellen indított harcuk győzelemre segítése érdekében. Ennek eredményeképpen a miniszter elrendelte, hogy az ifjuság nem kötelezhető szükségletel-nek a szövetkezetekben való beszerzésére. Ma már a miniszteri rendelet sem tudja azonban megrendíteni ezeket az erős kis várakká lett iskolaszövetkezeteknek a falait. A faluról be-seregülő ifjuság már otthonról ismeri a kis „Hangya“ boltokat és ha a „Hangya“ tanszer-szövetkezetébe belépnek, mindjárt otthon is érzik magukat a falujokban. Így is van ez rendén! A kis diákoknak már az iskolában a vérebe kell nevelni az összetartásban rejlő erő hatalmát. A könyvkereskedők támadásának kudarcát iskola-példa gyanánt kell tanítani az alsó osztályokban is, reámutatva a vesszőhőtyről szóló ezred-éves desopusi gyermekmese változatlan és megdönthetetlen igazságára. Gyermekünknek pedig, amikor őket utnak indítjuk az iskolába, véssük jól a szívébe, hogy a mi kis szövet-kezeinket szeretettel látogassák, érezzék magu-kat benne úgy otthon, mint a szülői házban és legyenek hűek hozzá rendíthetetlenül. — A könyvkereskedők számára is marad még elég eladni való regény, szépirodalmi, — tudományos szakkönyv stb. úgy, hogy azok is megtudnak élni a maguk emberségéből a saját lábukon.

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteoro-logiai állomás szeptember hóra vonatkozóan az időjárást illetőleg a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 725.9 volt szeptember 6.-án. A minimum pedig 709.3 volt szeptember 24.-én. A legnagyobb meleg +33.0° C. volt szeptember 9.-én. A legkisebb meleg — 2.0° C. volt szeptember 26.-án. A szeptem-ber havi átlagos hőmérséklet +15.92° C. volt. A legnagyobb csapadék 17.0 mm. volt szeptember 12.-én. A csapadék egész havi mennyi-sége 45.1 mm. volt. A csapadékos napok száma 10.

Sulyos forgalmi zavarok a C. F. R.-nél. Október hó elején sulyos forgalmi zavarok vol-tak a C. F. R.-nél, amelyben — a kőszá hír szerint a hadgyakorlatok vagy árutorlódás miatt — beszüntették az áru feladást és to-vábbszállítást a fővonalon. A vetési időny alatt az őszi vetőmagvak és a műtrágya szállítmányok késedelmes szállítása miatt igen sok kár érte a gazdaközönséget.

„AMBROSI“ Szőlőoltványtelep

MEDIAŞ-MEDGYES

szállít elsőrangú, garantált fajliszta

szőlőoltványokat

és amerikai alanyvesszőket.

Kérjen árjegyzéket.

Korosunk agilis képviselőket.

Az első hó lehullott okt. 14.-én. Egy kissé korán, mert a répa, kukorica, sőt helyenként még a burgonya is a mezőn van. A termések betakarítását a tartós esőzések megnehezítették. Az őszi vetések számára egyelőre elég a csapadék.

Szövetkezeti gyümölcsfa oltvány beszerzés. Az őszi gyümölcsfaültetések közelebről kezdetüket veszik s ezért már érkezett az ideje, hogy a gazdatagok szükségletét a szövetkezetek összeírják és megrendelik a Hangya központ által az **Ambrózi, Fischer és Társai faiskola** nagyenyedi telepéről. A már négy éven át folytatott gyümölcsfa beszerzési akció arról győzött meg bennünket, hogy az Ambrózi és Fischer faiskola gyümölcsfa oltványai mindenütt a legnagyobb megelégedéssel találkoztak. Örömmel tapasztaltuk azt is, hogy a Hangya ezen akciójával szemben is éppen a fentieknek fogva állandóan nő a szövetkezeti gazdatagok bizalma és mind többen és többen veszik igénybe a szövetkezetek és a Hangya központ útján való csoportos rendelést, amely a céggel kötött megállapodás folytán minden gazdára a legelőnyösebb. Kolozsváron az összeírást a Kolozsvári G. E. eszközli (Attila-u. 10 szám alatt).

Az „Első Erdélyi Kisállattenyésztő Egylet, Brassóban” 1928. október hó 27. és 28. napján a brassói szász evangélikus egyház sportpályáján, Árvaház utca 45 sz. alatt **általános kisállatkiállítást** rendez, melyre a testvéregyesületeket és tenyésztőket azon tiszteletteljes kéréssel hívja meg, hogy a kiállításra tenyésztésük legjobb állatait kiállítani s megjelenésükkel megüdvöztetni sziveskedjenek. Kiállítható: a) baromfi, viziszárnyas, galamb, kanárimadarak és házinyulak, b) baromfi-, galamb- és házinyulatenyésztési-termékek, mintaketrecek, eszközök stb. A bejelentés határideje: 1928. október hó 8.

Magyarországon a cukorrépa országos átlagtermése 87'67 mázsa. A szárazság miatt nagyon sokat szenvedett a répa Romániában is. Itt a kisedés csak most veszi kezdetét, az átlagtermést még nem tudjuk. Erdélyben is alacsony átlagtermésre számíthatunk és ezzel szemben igen jó minőségre. A kisedést és főleg a szállítást nagy mértékben gátolná az időjárás, ha most esősre változna.

Csikvármegye új cimere. A Monitorul Oficial legújabb száma közli a belügyminiszterium mellett működő heraldikai bizottság megállapításait az új megye cimerekről. Eszerint Csikvármegye cimere: Szűz Mária, fekete sziklából zöld fenyők nőnek ki. A hivatalos lap magyarázata szerint a címer azt szimbolizálja, hogy a Csikmégyében gyökeret vert román uralmat Szűz Mária védelmezi.

Mésznitrogén és szuperfoszfát műtrágya megrendelhető az E. G. E. titkári hivatala útján naponta 9—2 ig.

PIAC.

Országosvásárok.

November hó 1-én Homoróddaróc, Oláhszgyörgy, Appova, Szászsztgyörgy. — 2-án Daróc, Kákova, Kolozsvár, Kőszvényes, Nagybaromlak. — 3-án Aranyosmedgyes, Egeres, Erdőd, Mezőrűcs, Zetelaka. — 4-én Csenger, Margitta, Móríczföld, Radnót. — 5-én Kolozs, Máramarossziget, Mártonfelke, Segesvár, Teke, Topánfalva. — 6-án Abrudbánya, Arad, Lippa, Nagymajtény. — 7-én Balsa, Drág, Kányád, Kiskend, Mártonhegy, Nagybaród, Nagylozna, Szákol, Temeskubin. — 8-án Alsószopor, Alsóvárány, Berzászka, Csákgörbő, Csákova, Dobra, Gyergyótlgyes, Huszt, Naszód, Szamoskrassó, Szamosnagygoroszló, Tövis. — 9-én Barót, Bolkács, Csikcskefalva, Csikszentmárton. — 10-én Hégen, Krasznabélték, Szilágynagyfalu, Nagysomkut, Temesfüves, Vármező. — 11-én Bágyon, Belényes, Erdőszáda, Kisselyk, Magyargyerőmonostor, Marosvásárhely, Sárkány, Szerdahely, Szereka, Tasnád. — 12-én Bodókváralja, Farkaslaka, Károlyfalva, Királydaróc, Nyárádmagyarós.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lel. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lel.

Keresek fiatal, nős, virág- és konyhakertészt, ki szőlőkezeléshez is ért. Brunner Jakob gazdasága, Zimboru, jud. Cluj. 178

Keresek 360 holdas belterjes szeszgyári gazdaság önálló vezetésére alkalmas gazdatisztet Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, kiadójavatalhoz küldendők. Román nyelv tudása szükséges. 182

Szerény igényű ispánt keres alsószentmihályi gazdasága vezetésére dr. Wolff Gyula földbirtokos Turda. 184

Szerény igényű nős botos ispán kerestetik nagyobb gyakorlattal, ki juhtenyésztésben jártas egy vasut melletti moldovai gazdaságba, román nyelv tudás szükséges. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal és fizetési igény megjelölésével. Administrația mosiei Berteu, gara Bucecea, jud. Botoșeni küldendők. 188

Szőlőoltványok

Amerikai sima és gyökeres vesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók CASPARI Fr.-nél Medgyesen, jud. Târnava mare. Árjegyzék kívánatra. 183

Gazdasági ispán

Középkorú, nős gyermektelen. Konyha- és gyümölcskertészeti, ugyisintén méhészeti nagy gyakorlattal január hó 1. belépéssel

vezetői állást keres. Gazdasággal kapcsolatos kisebb gyümölcsfeldolgozó (konzerváló) üzem kezelését is vállalom.

Cim: Biró Pál Papauji, posta Covasna Jud. Treiscaune. 182

Felhívás!

Minden vidéken egy fiókot létesítünk.

Kerestetik

egy megbízható személy (foglalkoz. mellékes) **fiókvezető(nő)-nek.**

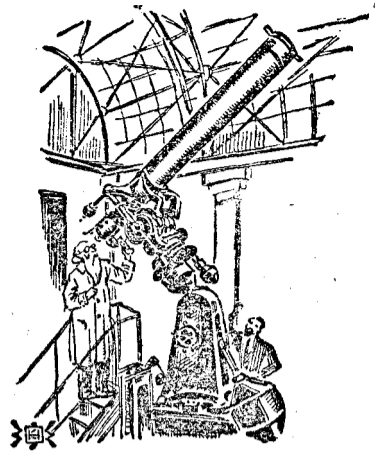
Havi kereset 150—200 dollár. Ajánlatok „NOVETTY COMPANY” Valkenburg, Holland. 187

FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐ OLTVANYTELEPEK R.T.

AMBROSI, FISCHER & CO
AIUD, JUD. ALBA
Catalog gratis

186

Csillagokban van megírva!

Mióta ember él a földön, mindig keresi az ismeretlen hatalmat, melyet sorsnak hívnak valamilyen formában megtalálni. Évezreden keresi azt a világtűnt, a csillagzatban, egy kapcsolatot a mi életünkkel! De kezünkben van-e a mi sorsunk? Igen! És ez olyan egyszerű, egy sorsjegyet venni és egy csapásra milliomosnak lenni. De ez a sorsjegy Bauer-bankháztól legyen, mert csak ez nyer. 181

Kitölteni és borítékban a KARL BAUER Prag Krakovska beküldeni.

Küldjön nekem .....drb.....sorsjegyet.
Pontos cím (Olvashatóan írni.)
Sorszhuzás: Szeptember 10-én és majdnem naponta okt. 10-től nov. 5-ig.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsősztmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TŐKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és hitel rt. Szászrégenben, Népbank rt. Bánffyhadon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ Szamosújváron. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabély — Betéteket elfogad. Áruraktár a vasut mellett. 380

Az E. G. E. mezőgazdasági kiállításán aranyéremmel kitüntette.

Mezőgazdák és kertészek figyelmébe!

Ha olcsó és megbízható 1-ső rendű, fajtiszt, betegségmentes

Gyümölcsfa és szőlőoltványokat, legújabb fajú rózsafákat 175

és mindenféle vadcsémetéket ohajtának vásárolni, akkor teljes bizalommal forduljanak hozzánk és kérjenek árjegyzéket:

„TRITEANU” Gyümölcsfaiskola és Szőlőoltványtelepe Războeni-Cetate (Székelyföldvár) a kocsárd állomás mellett. Jud. Turda.

Minden modern gazdaságban a SZUPERFOSZFÁT-MŰTRÁGYA

nélkülözhetetlen. 150 kgr. kiszórásával holdanként 200—300 kgr. terméstöbblet érhető el. 168

MÉSZNITROGÉN

egyidejű alkalmazásával a hozam még fokozható.

„PHÖNIX”

Soc. Anon. Română pentru Industria Chimică Bucuresti I, Calea Victoriei 29.